

DEN NORSKE KYRKJE

Sande sokneråd

dok 67

Kultur- og kirke-dep. K	
Saksnr. <i>200800738</i>	Dato <i>27.8.08</i>
Kode <i>KI-501</i>	Beh.

Sande , 26.08.2008

Vår ref.: 12/2008 /008.0.
Dykkar ref:2008/00738KIA tbh

Kultur- og kirke departementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

HØYRINGSSAK "STYRKET DEMOKRATI I DEN NORSKE KIRKE"

Sande sokneråd handsama i møte 19.08.2008, sak 09/08 "Styrket demokrati den Den norske kirke".

I høyringssaka er arbeidsgruppa sitt framlegg markert med grøn skrift og soknerådet sitt samrøystes vedtak er markert med svart.

Utvalet sitt framlegg:

1. Val av sokneråd.

"Arbeidsgruppen foreslår ikke endringer i valgordningen ved menighetsrådsvalg, men foreslår endringer i valgreglene som følge av forslagene om tiltak for å styrke oppslutningen om valgene og andre tiltak for å bedre tilretteleggingen omkring valgene og styrke interessen for å stille til valg."

Soknerådet sitt vedtak:

Ein er samd med at valordninga skal halde fram som i dag, men at valreglane må endrast for å auke valdeltakinga samt interessa for å stille til val.

Utvalet sitt framlegg:

2. Val av Kirkemøte og bispedomeråd.

Arbeidsgruppa foreslår at Kirkemøte består av biskopane og eit tal representantar som vert valde med bispedoma som valkrets. Dei medlemmane som er valde frå eit bispedomme, utgjer saman med biskopen bispedommerådet.

Utvalet sitt framlegg:

3. Endring av val av Kirkemøte.

Arbeidsgruppa foreslår følgjande endringar:

- *Endringar av måten valet vert gjennomført på.*
- *Auke i talet på leke medlemmar.*
- *Differensiering etter talet på kyrkjemedlemmar i bispedoma.*
- *Fjerning av ordning med å velje 5 medlemmar på fritt grunnlag.*

DEN NORSKE KYRKJE

Gaular kyrkjelege fellestråd

- *Utviding av talet på medlemmar til Kirkemøte frå 86 til 125.*
- *Valliste oppsett alfabetisk slik at alle er likeverdige.*
- *Valet gjennomførast som preferanseval.*
- *Økt bruk av direkte val.*

Soknerådet sitt vedtak:

Ein er usamd med arbeidsgruppa. Valordninga med val til Kirkemøte meiner ein framleis skal vere indirekte val. Overgang til direkte val bør vurderast på eit seinare tidspunkt.

Ein er skeptisk til å auke talet på medlemmar til Kirkemøte. Det å auke talet på medlemmar vil ikkje automatisk føre til større demokrati.

Når det gjeld val til bispedømeråd meiner ein også at det skal vere som i dag. Endring på ordninga for val til bispedømeråd meiner ein bør vurderast på eit seinare tidspunkt.

Utvalet sitt framlegg:

Når det gjeld tiltak for å styrke oppslutninga om valet foreslår arbeidsgruppa følgjande:

1. *Ein felles valdag for heile landet. I 2009 same dag som stortingsvalet. F.o.m. 2011 vert dette endra til at kyrkjelege val vert samstundes som kommune og fylkestingsvalet.*
2. *Dei kyrkjelege vala flyttast frå valår med stortingsval til valår med kommuneval.*
3. *Valet bør av praktiske grunnar vere i lokale nær staden der det er politiske val.*
4. *Same opningstider som det offentlege vallokalet.*
5. *Rikeleg høve til forehandsstemming på sentrale og tilgjengelege stadar i soknet.*
6. *Innføring av valkort.*
7. *Lettare for å oppnå stemmerett og valbarheit i andre sokn enn der ein er busett.*
8. *Informasjon om valordning, nominasjonssystem og prosess til alle med rett til å stemme..*
9. *Presentasjon av kandidatane.*
10. *Kyrkjeleg stemmerettsalder vert endra til det året kyrkjemedlemne fyller 15 år.*
11. *Vidareføring av at fire representantar valde frå Ungdommens Kirkemøte har tale- og forslagsrett på Kirkemøte.*
12. *Ordninga med kompensasjon for tapt arbeidsforteneste vert auka slik at alle kandidatar uavhengig av yrke kan på ta seg kyrkjelege verv.*
13. *Ordning med frikjøp for dei mest arbeidskrevjande kyrkjelege verv.*
14. *Ordning med rett til barnepass under moter*
15. *Valperiode skal vere fire år slik som i dag.*
16. *Opplæring av sokneråd og fellestrådsrådsmedlemmar vidareførast og styrkast.*
17. *Styrking av valadministrasjonen på sentralkyrkjeleg nivå, regionalt nivå og lokalt nivå. På lokalt nivå gjennom kyrkjeleg fellestråd.*
18. *Godtgjersle til valstyre og stemmestyre på lik linje som ved andre offentlege val.*
19. *Nødvendig opplæring av valansvarleg og anna nøkkelpersonell.*

Soknerådet sitt vedtak:

Å auke valdeltakinga er nøkkelen til auka demokrati i kyrkja. Dei vesentlege momenta for å få dette til er:

DEN NORSKE KYRKJE

Gaular kyrkjelege fellesråd

Felles valdag for heile landet enten same dato som stortingsvalet, eller same dato som kommune og fylkestingsvalet. Arbeidsgruppa har argumentert for at det f.o.m. 2011 skal ha felles dag som kommune og fylkestingsvalet. Konkurransen om personar som ein ynskjer skal stille på lister er mindre dersom ein legg valet til åra med stortingsval. Dette inneber at datoen for stortingsvalet kan vere meir hensiktsmessig å nytte, enn datoen for kommune og fylkestingsvalet.

Det er viktig å ha stemmelokala for dei kyrkjelege vala i tilknytning til lokala der det er politiske val, og at ein har same opningstid. Det må også som ved dei politiske vala leggest godt til rette for førehandsrøysting.

Utsending av valkort kombinert med informasjon om valordninga og presentasjon er viktige moment.

Stemmerettsalderen ved soknerådsvalet bør følgje stemmerettsalderen ved stortingsval og kommune og fylkestingsvalet.

Konfirmasjonsundervisninga bør innehalde informasjon om dei kyrkjelege vala. I tillegg må konfirmantane få informasjon om den kyrkjelege organiseringa og om at det er viktig å stemme ved soknerådsvaleta.

Møtegodtgjersle, kompensasjon for tapt løn, frikjøp for dei personane som har dei mest arbeidskrevjande verva, godtgjersle til valstyre og stemmestyre er vesentleg. Derfor må den økonomiske kompensasjonen vere lik det som vert gjeve for tilsvarande politiske verv enten det er på lokalt, regionalt eller sentralt nivå i den kyrkjelege organisasjonen. Kursing av dei nye rådsmedlemmane enten det er til sokneråd, fellesråd eller bispedømmerråd er viktig.

I tillegg til ovannemnde vil ein presisere at alle nye tiltak og ordningar kostar.

Endringane vil medføre auka kostnader både på lokalt, sentralt og regionalt nivå.

Dersom tiltaka skal gjennomførast må kyrkja få kompensert for meirutgiftene endringane vil medføre.

STYRKING AV PROSESSEN KRING FRAMTIDIG VAL AV PROSTAR OG BISKOPAR.

Utvalet sitt framlegg:

Arbeidsgruppa foreslår ein revidert ordning for nominasjon og rådgjevande avstemming vert prøvd ut fram til 2013. Erfaring frå forsøket vert lagt til grunn ved utforming av ordning for tilsetjing av biskop ved kyrkjelege organ.

Etter arbeidsgruppa sin oppfatning er det to alternativ:

- 1. Eit avgjerande val er at den kandidat som oppnår samla stemmetal på over 50 % vinn valet.*
- 2. Ein kan behalde element som gjer endeleg vurdering mogeleg. Deretter ei tilsetjinga av eit kyrkjeleg organ på nasjonalt nivå av ein av dei tre som har oppnådd flest stemmer*
- 3. Tilsetjing av prostar vert overført til bispedømmeråda når dette vert flytta frå kyrkjeleg statsråd.*

Soknerådet sitt vedtak:

Eit viktig vedtak for kyrkja er endringa med at kyrkja sjølv skal tilsetje biskopar og prostar frå 2013.

Val av biskopar vil truleg gje større bredde i bispekollegiet dersom det vert tilsetjing på nasjonalt nivå, der den av dei tre som har oppnådd flest stemmer vert tilsett.

DEN NORSKE KYRKJE

Gaular kyrkjelege fellesråd

Ein er samd med at tilsettinga av prostar vert overført til bispedømerådet.

I tillegg til ovannemnde vil ein presisere at det svært uheldig at ei høyring vert send ut rett i forkant av ferien, og der høyringsfristen vert sett til 1. september. Dette skjedde også ved høyringa "Samme kyrkje – ny ordning" i 2002 der høyringsfristen vart sett til 2. september. Høyringar er svært arbeidskrevjande og dersom departementet ynskjer tilbakemeldingar på høyringane, bør høyringsfristane leggje til rette for ein høgast mogeleg svarprosent.

Med helsing
Sande sokneråd

Helga Endal
kyrkjeseekretær